

Scenariusz cyklu warsztatów „Survival Nature” WFOS – EE 2024

„Rozmaitość przyrody blisko nas”

I. 1. Tytuł projektu „Survival Nature - Ochrona różnorodności biologicznej Pasa Nadmorskiego”

2. Wizytówka autora scenariusza

Maria Weber – magister ekonomii o specjalności ekonomika portów morskich – Wyższa Szkoła Ekonomiczna w Sopocie. Pracowała w Porcie Gdańsk, Instytucie Morskim i Polskiej Izbie Handlu Zagranicznego. Tłumacz j. angielskiego, nauczyciel j. angielskiego.

W Polskim Klubie Ekologicznym współautor i koordynator krajowych i międzynarodowych projektów (Odpady plastikowe w Bałtyku – kurs online, Plastic Free Baltic – kurs online w 5 językach, Deszcz to wiele kropel - codzienne działania dla ochrony bioróżnorodności – realizowany w społeczności dzielnicy Kokoszki w Gdańsku, Survival Nature – ochrona różnorodności biologicznej Pasa Nadmorskiego i in.).

Zaangażowana w działania Koalicji Czystego Bałtyku i European Environmental Bureau (EEB). Przedstawiciel polskich organizacji ekologicznych w EEB w latach 2018-23.

Aktywna działaczka wśród społeczności lokalnej dzielnicy Kokoszki.

II. 1. Wprowadzenie do scenariusza warsztatu terenowego

III. „Rozmaitość przyrody blisko nas” (zagadnienie, specyfika odbiorcy, podstawowa literatura) Żyjemy wśród przyrody i od najmłodszych lat powinniśmy rozumieć wzajemne zależności – elementów przyrody względem siebie. Człowiek jest elementem przyrody, korzystającym z niej ale też od niej zależnym.

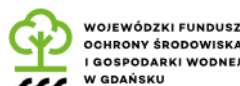
Otacza nas ogromne bogactwo i różnorodność przyrody. Nie zawsze chcemy, szczególnie w mieście to zauważyć. Wiele rodzajów roślin często oznaczamy pogardliwym stwierdzeniem – „chwasty”, a zwierząt „szkodniki” lub „robale”. Nie znamy ich i ich roli, stąd tak pejoratywne określenia. Dlatego warto wszelkimi sposobami przybliżać gatunki, poznając zaprzyjaźniamy się, zmieniamy stosunek i rozumiemy czemu należy dbać/chronić. Cykl zajęć ma ułatwić zaprzyjaźnienie się z lokalnymi gatunkami roślin i ptaków, pokazać ich różnorodność i bogactwo oraz pozwolić na zrozumienie podstawowych zależności i zmian działających w przyrodzie. Poznanie pobliskiego otoczenia pozwoli odkryć te powiązania.

2. Specyfika odbiorcy

Scenariusz adresowany jest do uczniów klas I – III szkoły podstawowej (pierwszego etapu edukacji). Oparty na podstawie programowej Edukacja przyrodnicza i Edukacja plastyczna. Przewidziany był dla uczniów szkół dzielnicy Stogi w Gdańsku, jednak jego uniwersalność jest wystarczająca, aby wykorzystać go w dowolnej szkole.

3. Cele ogólne

- poznanie roślin, owadów, ptaków charakterystycznych dla północnej Polski, strefy przybrzeżnej.
- traktowanie przyrody jak dobrego przyjaciela

4. Cele szczegółowe

- umiejętność nazwania gatunków w otoczeniu
- umiejętność odtworzenia plastycznego kształtów występujących w środowisku

5. Ćwiczenia – 3 rodzaje

- Informacja dla nauczyciela do ćwiczeń nr 1 i 2, planowany czas

Ćwiczenia pomyślane są jako cykl zajęć realizowanych w ramach edukacji przyrodniczej i plastycznej. Część przyrodnicza wnosi element poznawczy, bazę wiedzy. Edukacja plastyczna – utrwala wiedzę oraz doskonali funkcje manualne.

Lekcję można przeprowadzić w dowolnym okresie roku szkolnego. Zimą można odwzorować szyszki, gałązki, ziarna.

Cwiczenie 1

Lp	Ćwiczenie	Czynności	Czas
1	Tytuł ćwiczenia	„Rozpoznaję/ potrafię nazwać ptaki, rośliny w okolicy”	
2.	Szczegółowy opis	<p>Nauczyciel pokazuje na planszy rośliny, ptaki, występujące na terenie wokół szkoły. Uczeń nazywa je. Nieznane gatunki dzieci zapamiętują.</p> <p>Dzieci wychodzą na zewnętrzny teren szkoły i poszukują w grupach 5-osobowych roślin i ptaków z plansz. Notują nazwy. Zimą najciekawsze obserwacje będą przy szkolnym karmniku. Pod koniec zajęć w terenie uczniowie zbierają liście, które będą odwzorowywać w klasie zgodnie z opisem w ćw.2</p> <p>Po powrocie do klasy nauczyciel sprawdza notatki. Może nagrodzić grupę z największą liczbą obserwacji tytułem” Bystrzaka w przyrodzie”</p> <p>Dzieci oglądają filmiki o ponad 100 ptakach spotykanych w Polsce (na kilku lekcjach z proponowanego cyklu)</p>	<p>15 min</p> <p>20 min – 1 godz</p> <p>10 min</p> <p>10-15 min</p>
3	Niezbędne materiały	<p>Atlas drzew, roślin zielnych, ptaków, https://atlas.roslin.pl/ https://jestemnaptak.pl/poznaj-ptaki/atlas-ptakow/ https://www.gdansk.pl/zielony-gdansk/przyroda,a,1240</p> <p>Prezentacja „Nasze ptaki” – w załączeniu</p>	

4	Zakładane efekty	Uczeń rozpoznaje - ptaki na podstawie sylwetki, Popularne drzewa i rośliny zielne - na podstawie pokroju i liści. Uczeń potrafi w środowisku zauważyć i nazwać gatunki poznane na zdjęciach.	
---	-------------------------	--	--

Materiały uzupełniające :

<https://www.youtube.com/watch?v=0PJx0G3ZT5w> Ptaki Polskie - Nazwy, Wygląd i Śpiew Ptaków cz.1

<https://www.youtube.com/watch?v=9k-Gvng7rsU> Ptaki Polskie - Nazwy, Wygląd i Śpiew Ptaków cz.2

<https://www.youtube.com/watch?v=3hotlclg176k> Ptaki Polskie - Nazwy, Wygląd i Śpiew Ptaków cz.3

<https://www.baamboozle.com/game/25523> Zagadki o ptakach

Ćwiczenie 2

Lp	Ćwiczenie	Czynności	Czas
1	Tytuł ćwiczenia	„Miseczki z gliny o kształcie liści”	
2	Szczegółowy opis	Ćwiczenie do wykonania po ćwiczeniu nr 1. Każda grupa wybiera z zebranych liści najładniejszy . Przygotowują warsztat grupami 5-osobowymi. Nauczyciel przedstawia filmik https://youtu.be/FS6-HvD9a4g i wyjaśnia szczegóły wykonania pracy plastycznej. Dzieci rozwałkują glinę, malują liście farbą, przykładają je do gliny i rozwałkują. Następnie obrysowują kontury liścia i wycinają patyczkiem. Miseczki wykładają folią spożywczą i przekładają gliniany listek. Formują miseczkę. Trzeba poczekać aż glina zastygnie.	90 min
3	Niezbędne materiały	Glina, liście, farba, pędzel, wałek, patyczek do szaszłyków, folia spożywcza i kilka miseczek, które posłużą jako formy.	
4	Zakładane efekty	Uczeń poznaje kształty liści różnych roślin zielnych i drzew i potrafi nazwać roślinę macierzystą. Uczeń poznaje zmienność barwy liści wraz ze zmianą pór roku. Uczeń ćwiczy sprawność manualną i dokładność odtworzenia.	

Materiał uzupełniający

Klucz rozpoznawania drzew i roślin zielnych - książki z biblioteki szkolnej

Ćwiczenie 3

Uwagi dla nauczyciela

Lekcja całodzienna, może zostać przeprowadzona w każdej porze roku. Ponieważ będzie związana z wyjściem poza teren szkoły jej przygotowanie i przeprowadzenie musi być zgodne z aktualnie obowiązującymi przepisami.

Lp	Ćwiczenie	Czynności	Czas
1	Tytuł ćwiczenia	„Obszary chronione, rodzaje, nazwy, lokalizacja”	
2.	Szczegółowy opis	<p>Nauczyciel pokazuje na mapie Gdańska obszary i obiekty znajdujące się pod ochroną, położone w dzielnicy zamieszkania/lokalizacji szkoły.</p> <p>Wstępnie informuje o formach ochrony przyrody istniejących w Polsce.</p> <p>https://www.youtube.com/watch?v=qkVDnAZDFSk</p> <p>Na mapach Gdańska dzieci znajdują swoją dzielnicę, z pomocą nauczyciela odczytują legendę i w ten sposób wspólnie znajdują obiekty i obszary chronione.</p> <p>Dzieci wspólnie z nauczycielem wybierają obiekt/obszar do którego wybiorą się na spacer.</p> <p>Na terenie Gdańska mamy rezerwaty przyrody, obszary chronionego krajobrazu, użytki ekologiczne i pomniki przyrody.</p> <p>Nauczyciel z klasą odbywa wycieczkę do wybranego obiektu lub obszaru chronionego.</p>	<p>30 min</p> <p>15 min</p> <p>2-3 godz.</p>
3	Niezbędne materiały	<p>Atlas drzew, atlas roślin zielnych.</p> <p>Mapa Obszarów Chronionych w Gdańsku</p> <p>https://www.gdansk.pl/akcja/pdf/20131150107/mapa-pogladowa-lokalizacji-pomnikow-przyrody-na-terenie-gdanska-cz-2</p> <p>https://www.gdansk.pl/zielony-gdansk/uzytki-ekologiczne,a,28092</p>	
4	Zakładane efekty	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zna rośliny chronione i obszary znajdujące się pod ochroną w swojej okolicy, 	

		- potrafi poruszać się w grupie na terenach publicznych, - czyta mapę swojego miasta/dzielnicy, rozumie jak korzystać z mapy	
--	--	---	--

Materiały dodatkowe:

<https://www.gdansk.pl/zielony-gdansk/rezerваты-przyrody,a,28091>

<https://www.gdansk.pl/akcja/pdf/20131150106/mapa-pogladowa-lokalizacji-pomnikow-przyrody-na-terenie-gdanska-cz-1>

<https://www.gdansk.pl/zielony-gdansk/uzytki-ekologiczne,a,28092>

<https://www.gdansk.pl/zielony-gdansk/park-miejski-w-pasie-nadmorskim,a,3795>

<https://www.gdansk.pl/zielony-gdansk/obszar-chronionego-krajobrazu,a,28090>

III. **Scenariusz cyklu warsztatów**

- Obszar zielony w pobliżu szkoły. Scenariusz zakłada cykl zajęć realizowanych w części przekazującej bazę wiedzy - w klasie, w części praktycznej - na terenach zielonych miasta lub wokół szkoły. Lekcje powinny być prowadzone w różnych porach roku, aby ich tematyka korespondowała z aktualnym stanem przyrody. Lekcja jesienna i wiosenna powiązana będzie z zajęciami plastycznymi.

Niezbędne wyposażenie techniczne –

- komputer lub rzutnik lub ekran multimedialny/tablica
- dostęp do Internetu

Cel do osiągnięcia:

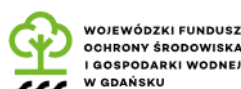
Uczeń pozna:

- gatunki ptaków polskich
- gatunki drzew w okolicy
- kształty liści i nazwy drzew, z których pochodzą
- formy ochrony przyrody w okolicy

Uczeń będzie potrafił:

- nazwać i rozpoznać polskie ptaki w różnych porach roku
- nazwać drzewa po kształcie liści
- nazwać różne formy ochrony przyrody
- wskazać obszary chronione w okolicy

Czas	Cele, zadania	Materiały	Metody pracy
5 min	Rozgrzewka		Rozmowa, przypomnienie poprzednich zajęć cyklu

	Praktyczne doświadczenia	<p>Ćwiczenie 1 „Rozpoznaję i potrafię nazwać ptaki, rośliny w okolicy”</p> <p>Ćwiczenie 2 „Miseczki z gliny o kształcie liści”</p> <p>Ćwiczenie 3 „Obszary chronione, rodzaje, nazwy, lokalizacje”</p>	<p>- Praca w grupach, obserwacje, prowadzenie notatek,</p> <p>- Praca w grupach</p> <p>- Kojarzenie, praca z mapą.</p>
10 min	Podsumowanie		Dialog